

Із першого номера зарекомендували себе нові цікаві рубрики. Зокрема, велику роль у вдосконаленні нашого видання відіграли «Зворотній зв'язок», «Листи читачів».

Це був важливий інформаційно-методичний супровід роботи педагогів області, співпраці з методистами інституту, обмін думками, досвідом. Удосконалювався зміст, оформлення, дизайн. Нам вдалося окремими висловами, епіграфами, статтями повернутися до спадщини мудрих, учених, філософів. Відкрили заново спадщину В. О. Сухомлинського, звернулись до надбань наших сучасників, майстрів педагогічної науки та практики, шкільних колективів, творчих освітян. А пошук завжди дієвий і результативний.

За 25 років багато чого змінилось у житті, суспільстві, світі, але все, що створюється для людей з великою турботою, творчістю, відповідальністю, має право на розвиток у стрімкий час ІКТ. Сьогоднішній «Педагогічний пошук» – це сплав мудрості, науки, досвіду, авторитету рідного інституту, освіти Волині. Це життєдайне джерело для кожного, хто має можливість і щастя зачерпнути мудрості й наснаги.

Отже, стверджую: «Стає подолана вершина / Підніжжям вищої гори». Нам вдалося подолати підніжжя однієї гори 25 років тому, а вам, дорогі колеги, – подолати нову вершину.

Вітаю з ювілеєм «Педагогічний пошук», радію і щаслива за успіхи і досягнення рідного інституту. А в пошуку завжди є майбутнє, розвиток і перспектива.

УДК 37.0(051)

Н. С. Пушкар,
викладач Луцького педагогічного коледжу, народний учитель України

Проект часу: погляд учителя

Розглянуто значення змісту науково-методичного вісника «Педагогічний пошук» як інформаційного джерела в роботі вчителя впродовж чверті століття.

Ключові слова: розбудова освіти, освітній процес, новації, рубрики вісника, учитель, інформація, взаємодія.

Pushkar N. S. Project of the Time: the View of a Teacher.

The significance of the content of the scientific and methodical magazine „Pedagogical Search” as an informational source in the work of teachers during the quarter of a century is considered.

Key words: education development, educational process, innovations, headings of the magazine, teacher, information, interaction.

удосконалювався і перетворився в науково-методичний вісник [4]. На його сторінках відображена історія проектування і втілення ідей розбудови освіти нашої держави, зокрема, у Волинській області.

Зі сторінок першого його випуску до освітян звернулася доцент, ректор інституту Ганна Семенівна Маслай, з ініціативи якої він був заснований: «Сьогодні ми в пошуку... резонанс знайшла прийнята Першим Всеукраїнським з'їздом працівників освіти Державна програма „Освіта” („Україна XXI століття”), тому особливої ваги набирає завдання пошуку шляхів реформування системи освіти... Крайці вчителі, школи, дошкільні дитячі заклади, педагоги, науковці уже мають напрацювання з цієї важливої проблеми. Ми хочемо, щоб це видання стало своєрідним містком нашого зв'язку, нашої співпраці з ними, з районними, міськими відділами освіти, методичними кабінетами над перебудовою національної школи на основі

«Педагогічному пошуку» – 25! Заснований Волинським навчально-методичним інститутом післядипломної освіти педагогічних кадрів на початку незалежності України (березень 1994 року) як інформаційно-методичний, він поступово

кращих традицій народної педагогіки, національного і зарубіжного досвіду» [3].

Уже чверть століття журнал «Педагогічний пошук» слугує освітянам. Його сторінки ввібрали кращі ідеї, їх втілення у життя в душі сучасних змін світової цивілізації, для якої характерні основні тенденції майбутньотворення та конструктивізації, що позначається зближенням теоретичних і практичних аспектів діяльності. Головна лінія часопису – взаємодія науки і практики в контексті вимог Міністерства освіти і науки України.

Від прийняття Державної програми «Освіта» («Україна XXI століття») на початку незалежності до концептуальних засад Нової української школи сьогодення вісник спрямовує навчальні заклади, учителів на пошук ефективних шляхів вирішення проблемних питань. Саме у цей період здійснювався перехід від традиційної загальноосвітньої школи до школи життєвої компетентності, що будувалася на принципі «від майбутнього до сучасного» на основі пріоритету особистості, її розвитку і саморозвитку як творця і проектувальника свого життя. Поряд із загальноосвітніми з'явилися заклади нового типу – гімназії, ліцеї, укріпилися відносини «учень – учитель – батьки» на новій основі відповідно до вимог часу.

Учитель завжди ніс і несе відповідальність за долю кожного учня, за долю підростаючого покоління перед суспільством і державою. Він – не тільки людина з високим рівнем професійних знань, а й високим рівнем комунікативної культури, з прагненням до фахового зростання та здатністю до змін і творення нового.

Поставлені перед учителем завдання завжди допомагав і допомагає вирішувати «Педагогічний пошук» як джерело цінної інформації та можливості спілкування.

На його сторінках друкувалися матеріали до серпневих конференцій освітян. Начальник управління освіти облвиконкому І. В. Дзямулич відкрив рубрику «На шляху до нової школи». Було започатковано обмін досвідом роботи керівників освіти області, міських та районних відділів освіти, які торкалися надбань та проблемних питань. Учитель завжди мав можливість тримати руку на пульсі часу [2].

У навчальних закладах вводились нові курси, курси за вибором, нові програми. Учитель та методисти розробляли авторські програми. Вони щедро ділилися доробками на сторінках вісника.

Методична служба області скеровувала і скеровує учителів у потрібному напрямку, надаючи інформацію щодо особливостей організації освітнього процесу в новому навчальному році, методики викладання предметів, проведення позакласних заходів тощо.

Приділялась велика увага впровадженню нових освітніх технологій (особистісно орієнтоване навчання, технологія розвитку критичного мислення, інтерактивне навчання, проектна технологія, інформаційно-комунікативні технології та ін.). Учителі ділилися елементами свого досвіду.

Чимала увага зосереджувалась на ефективних методах і прийомах роботи освітян на уроках, у позакласній роботі, проведенні семінарів, майстер-класів з інноваційним підходом до їх конструювання. На сторінках часопису сільські й міські загальноосвітні школи і школи нового типу обмінювалися досвідом, який збагачував інших.

Цей досвід потім виливався в написання посібників, методичних рекомендацій, методичних порад, які вчителі області представляли на виставці дидактичних і методичних матеріалів «Творчі сходинок педагогів Волині». Підсумки виставки висвітлював «Педагогічний пошук». Кращі матеріали друкувались у віснику та додатку до нього. Наприклад, у 2011 році в додатку надруковано уроки історії (Л. І. Мочкіна, А. Є. Хвесик), української літератури (О. Б. Рудницька), початкового навчання (Н. О. Ягодинець), математики (С. М. Грищук), світової літератури (Л. І. Лукашевська), географії (Л. А. Синюк), основ християнської етики (О. Л. Прадійчук), етики (Н. М. Солдатенко), художньої культури (О. О. Вальчишин), музичного мистецтва (Н. Б. Севрюкова), фізичної культури (О. К. Іванов).

Учителі демонстрували набутий ними досвід на різних етапах конкурсу «Учитель року» зі шкільних предметів. Він висвітлювався «Педагогічним пошуком» і ставав відправною точкою до нових освітянських звершень. Конкурсанти знані на Волині. Вони – ідейні наставники молодих. Здійснювати ефективний освітній процес сприяли наукові статті вісника. В останнє десятиліття наука глибоко проникла в роботу педагогів, яка вибудовувалася на якісно новій основі. Порушувалися питання здоров'язбережувальних технологій і ролі сім'ї (Н. А. Поліщук, О. І. Петрик та Р. О. Валецька), формування стресостійкості учнів (О. М. Микитюк, О. І. Шиян), профілактики вживання психотропних речовин (І. І. Сидорук), соціалізації підлітків (П. А. Кліш та А. П. Хом'як) тощо.

У пригоді вчителям початкової школи стали публікації методичних розробок не лише уроків і позакласних заходів у I–IV класах, а й матеріали з проблем діяльності закладів дошкільної освіти. Це посилювало дотримання принципу наступності в навчанні та вихованні першокласників. Цінними стали матеріали про компетентнісний підхід до викладання природознавства, розвитку пізнавальної активності засобами казок з екологічними сюжетами, формування критичного мислення, інтелектуальні ігри. Схвально сприйняли учителі методичні

розробки тренінгових занять за модулями («Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів», «Педагогіка партнерства: сутність, основні принципи», «Інтеграція: тематичний і діяльнісний підходи»), що проводились у ВІППО з учителями початкових класів Волинської області відповідно до Концепції «Нова українська школа» (Пед. пошук. 2018. № 4. С. 38–48). Ці матеріали знадобляться і тим, хто не пройшов тренінгу, і вчителям-консультантам.

Уваги, особливо молодих, заслуговує досвід корифеїв освіти минулого – Костянтина Ушинського, Софії Русової, Василя Сухомлинського, Олександра Захаренка та ін. Сьогодні – це імена багатьох учителів Волині, які працюють для розбудови української школи. Серед них – заслужені вчителі та працівники освіти України П. М. Бойчук, Д. О. Гнатюк, В. Д. Котеленець, Т. Г. Коць, Н. П. Литвинюк (Горик), М. І. Приходько, О. Б. Рудницька, Г. В. Ягенська, Н. О. Ягодинець та ін. Вони щиро діляться своїми напрацюваннями на сторінках «Педагогічного пошуку».

Член редакційної колегії вісника з 1997 року, заслужений працівник народної освіти України Г. В. Бондаренко своїм переконанням, що «формування національної свідомості й патріотизму неможливе без краєзнавства, без тих конкретних знань, які діти і дорослі отримують завдяки йому, активно впливає на редакційну політику. Його власні статті, методичні матеріали на допомогу викладачам волинезнавства, ведення рубрики «Краєзнавство», залучення вчителів до друку матеріалів з цієї тематики значно збагачують педагогічних працівників [1].

На сторінках часопису можна віднайти матеріали щодо учнівських олімпіад, турнірів, конкурсів. Надається велика увага роботі з обдарованими учнями. Друкуються рекомендації методистів щодо підготовки дітей до олімпіад, висвітлюються результати з прізвищами переможців, олімпіадні завдання тощо. Неодноразово аналізувалася робота наукових товариств навчальних закладів, відділень МАН.

Здійснюється щорічний огляд підготовки й проведення ЗНО на Волині. Аналізуються його результати, а також проведення у форматі зовнішнього незалежного оцінювання державної підсумкової атестації випускників закладів загальної середньої освіти з основних предметів у порівнянні із загальноукраїнськими даними (Н. В. Бобак,

А. О. Корнейко, М. Х. Махомед, Р. С. Кутовий). Центр ЗНО та моніторингових досліджень ВІППО висвітлює результати досліджень умов організації освітнього процесу та підвищення кваліфікаційного рівня вчителів. Моніторингові дослідження – дієвий інструмент забезпечення якості освіти відповідно до Державних стандартів. Учитель завжди працює на результат, тому така інформація для нього дуже важлива.

На часі рубрика вісника «На книжкову полицю», яку ведуть В. Є. Сміховська та О. В. Астахова. Надійним азимутом самоосвіти вчителя стали публікації про роботу бібліотеки, нові надходження та тематичні бібліографічні покажчики («Педагогічне зростання вчителя», «До 100-річчя з дня народження В. О. Сухомлинського», «Національно-патріотичне виховання дітей та молоді» тощо).

Лабораторія соціологічних досліджень та розвитку освіти представляє узагальнені результати досліджень для прогнозування взаємодії ВІППО і вчителя в перспективі, підвищення ефективності освітнього процесу на курсах підвищення кваліфікації освітян, створення комфортного середовища для їх перебування на навчанні.

Учитель Волині впевнений, що якісно пройде чергову курсову перепідготовку у Волинському інституті післядипломної педагогічної освіти, отримає фахову консультацію науковців, методистів у міжкурсовий період, заручиться підтримкою часопису, який удосконалюється з року в рік.

Втілилися в життя слова ректора Г. С. Маслай, сказані 25 років тому: «Ми будемо однаково уважні до листів і пропозицій учителів-ветеранів, молодих, початкуючих, бо поєднання досвіду і мудрості одних з новаціями, енергією і сміливістю других – це те, що завжди визначало і визначає успіх у будь-якій справі» [3].

«Педагогічний пошук» – маса інформації для вчителя, запозичення цікавих ідей, розуміння свого місця в освітянському просторі навчального закладу, району, міста, області, країни.

Проект розбудови вітчизняної освіти триває. На часі – реалізація освітніх стратегій «Нової української школи».

Плідної комунікації науковцям, учителям, вихователям, керівникам освітніх установ на сторінках часопису «Педагогічний пошук»!

Література

1. Бондаренко Г. В. Вклад ВІППО у розвиток краєзнавства і краєзнавчої освіти у Волинській області в 1997–2006 рр. *Пед. пошук*. 2015. № 1. С. 54–56.
2. Дзямулич І. В. Програма «Освіта». Проблеми і завдання. *Пед. пошук*. 1994. № 4. С. 3–9.
3. Маслай Г. С. Слово до читачів. *Пед. пошук*. 1994. № 1. С. 3.
4. Романчук Г. Д. Надійний супутник освітян. *Пед. пошук*. 2018. № 4. С. 3–8.